

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 162. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091645392/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

også i *Begrebet Angest*, fremgår det klart, at S.K. mener, at langt de fleste mennesker lever i hedenskabet's »Gjentagelse indenfor Christendommen« (86-87), og at de dermed aldrig kommer til at opleve sig selv som syndere i egentlig forstand. Jf. at *Begrebet Angest* fremstiller seksuallivet i det typiske ægteskab som karakteriseret ved erotik. For synden ligger både uskyldigheden, som er karakteriseret ved at være »naiv« og »uvidende« (63) – og, mere overraskende, den tilstand, hvor »det Sexuelle er bragt til Bevidsthed« (smst.): »Men fordi Mennesket ikke mere er naivt, deraf følger ingenlunde, at han synder« (smst.).

Flere steder i *Begrebet Angest* fremgår det, at det, at det seksuelle bliver drift, ikke bare er ensbetydende med synd, men også med syndsbevidsthed og dermed ånd. Men på den anden side opereres der flere andre steder med en forestilling om, at synden ikke nødvendigvis er forbundet med syndsbevidsthed, men at denne udebliver (jf. 76) eller er tilbagetrængt (jf. 100). Det sædvanlige synspunkt i S.K.s forfatterskab er, at alle, også børn, er syndere, men at kun få når frem til bevidsthed om deres synd (jf. *Nordentoft 1972* 235). I *Begrebet Angest* må S.K. imidlertid *delevis* opgive dette synspunkt, nemlig i det omfang han ønsker at overføre syndefaldsmyten på mennesket i almindelighed og derfor må operere med en forestilling om en tilstand *før* synden. I forbindelse hermed tvinges han til at udskyde syndefaldets indtræden på ubestemt tid, fordi den første synd skal forbindes med *bevidsthed* om synden og med, at mennesket bliver ånd. Den syndfri tilstand eksemplificeres alene ved menneskets forhold til det seksuelle, hvad enten dette forhold består i ren uskyld, eller er blot blufærdigt eller erotisk, dvs. uskyldigt i forhold til den dyriske drift.

4. Uskyldighed og fuldkommenhed

Begrebet Angest er typisk for S.K.s pseudonyme skrifter ved at fokusere på det komplicerede i menneskets forhold til sig selv og til troen, og herved står bogen i modsætning til de opbyggelige taler, som S.K. udgav i eget navn. Et karakteristisk eksempel på dette er, at hvor *Begrebet Angest* afviser som »phantastisk« (26) den enkle opfattelse af syndefaldsmyten, der forbinder tilstanden før faldet med fuldkommenhed og ser faldet som en meningsløs ødelæggelse af denne fuldkommenhed, – dér fremstiller en opbyggelig tale netop denne opfat-